

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessimvm-Octavvm De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Qualiter votum non contrahendi Matrimonium, sacros Ordines suscipiendi,
religionemue ingrediendi, impediatur debiti petitionem & redditione. §. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

§. VII.

Qualiter voto castitatis emisso ante, vel post matrimonium impediatur coniugis à petitione redditioneque debiti?

1. *Astrictus castitatis voto peccat mortaliter matrimonium contrahens.*
2. *Contracto matrimonio abstinere debet à debiti petitione. Nec reddere debet priori bimestri.*
3. *Religionem ingredi affirmant plures esse obligatum.*
4. *Verius est obligatum non esse.*
5. *Consummato matrimonio tenetur coniux castitatem vouens reddere petenti, & mortuâ uxore castitatem seruare.*
6. *Si votum castitatis emissum sit matrimonio contracto ex licentia coniugis nec petere, nec reddere potest.*
7. *Si emissum sit nesciente coniuge, etsi aliqui censent inuaidum esse, verius est prædictum votum valere.*
8. *Satisfit opposita rationi.*
9. *Qui castitatem vouet diuortio legitime facto, non potest coniugi adultera reconciliari.*

1. **P**RO certo habendum est astrictum castitatis voto peccare mortaliter contrahendo matrimonium, tamen si animum habeat ingrediendi religionem ante consummationem. Tum quia manifestissimo periculo exponitur intentum non exequendi. Tum quia coniugem decipit ea intentione contrahendo, quæ si manifestata sibi esset, verosimilius est non contracturum.

2. Contracto matrimonio abstinere omnino debet à debiti petitione, quousque dispensationem obtineat, quia id præstare potest absque coniugis iniuria. Reddere autem priori bimestri nequit, quia eo tempore in fauorem religionis non astringuntur coniuges ad reddendum, maxime si de religione assumenda cogitauerint. At votum obligat ad castitatem seruandam, quoties seruati potest.

3. **Q**uæstionem habet, An Religionem ingredi teneatur? Affirmat D. Thom. in 4. d. 38. quæst. 1. art. 3. quæst. 2. ad 3. Syluest. verbo *Matrimonium* 7. quæst. 5. dicto 2. Nauarr. cap. 22. num. 73. Ioann. Azor. tom. 1. lib. 1. cap. 21. quæst. 2. & alij plures. Mouentur, quia Religio est vitæ medium, quod eo casu habet vt castitatem seruet. Nec mirum est, quod obligetur exequi medium ita arduum, & difficile pro castitate promissa seruanda, cum ipse contrahens indebitè matrimonium in eas se angustias coniecerit.

4. Verius tamen est obligatum non esse Religionem ingredi, tamen si votum emiserit post matrimonium contractum ante illius consummationem, nisi forte tempore emissionis voti cogitauerit nullum aliud superesse medium exequendi votum præter Religionis ingressum. Quia non est censendus se velle obligare pro voti executione ad assumendum medium, quod difficilius est ipsa re promissa. Secus est quando tempore emissionis voti agnoscerit nullum aliud superesse remedium voti exequendi, quia eo casu, qui rarus est censetur medium tacite promitti, ne iustitia promissio sit. Atque ita docent Sorus in 4. d. 38. quæst. 1. art. 1. §. quid autem. Henricus lib. 12. cap. 2. num. 8. Saa. verbo *Matrimonium de impediment. diriment. num. 3.* Lessius lib. 2. de iustit. cap. 46. dub. 5. num. 52. Coninch. disp. 34. dub. 5. num. 51. Sanch. lib. 9. disp. 34. n. 3. Basil. Ponce. lib. 10. cap. 5. num. 12. Galpar Hurtado, disp. 10. difficult. 8. num. 33. Layman. lib. 5. tract. 10. 3. p. cap. 1. num. 11. & colligitur aperte ex extrinsecis. Ioann. XXI. Antiqua de voto, vbi Pontifex decernit eum, qui post contractum matrimonium ante consummationem insignitus fuit Sacris non esse obligatum Religionem ingredi, præsumit enim Pontifex non habuisse intentionem se obligandi ad medium ita arduum, & difficile.

5. Consummato verò matrimonio, siue cum peccato, siue absque illo tenetur coniux castitatem vouens reddere petenti debitum, quoties ipsi fuerit rationabiliter petitum, quia nequit priuare coniugem iure ex iustitia per matrimonium quæsitum: & colligitur manifestè ex cap. quidam, cap. placet de conuers. coniugator. & vt certum docet Basil. Ponce, lib. 10. cap. 5. num. 6. Verum mortuâ coniuge, vel ipsâ adulterium committente, cum in his euentibus seruare castitatem possit, sine dubio voto astringitur, vt ex omnium sententia tradit Coninch. disp. 34. dub. 5. num. 57. Lessius lib. 2. cap. 41. num. 53. Paul. Layman. lib. 5. tract. 10. 3. part. cap. 1. num. 1.

6. Quod si votum emissum sit post matrimonium subdistingendum est, si sit emissum ex licentia coniugis nec petere, nec reddere potest, quia consentiens tacite iur, quod habebat petendi, cessit. Et idem est, si ex communi consensu castitatem vouerunt, neuter potest petere, aut reddere, sed sunt thoro separandi, vt bene notat Lessius lib. 2. de iustit. cap. 40. dub. 15. & cap. 41. dub. 6. Coninch. disputat. 34. dub. 6. in fine, numero 39. & in fine numero 53. Basil. Ponce,

lib. 10. cap. 5. num. 20. Layman. lib. 5. tract. 10. 3. part. capite 1. num. 12.

At si votum emissum sit nesciente, vel non consentiente coniuge, etsi D. Thom. in 4. d. 32. quæst. unica art. 4. ad 3. Paludan. ibi disp. 38. quæst. 3. art. 5. conclus. 4. in fine. Petr. de Soto sect. 16. de matr. §. ult. & alij censent prædictum votum castitatis inualidum esse, eo quod coniux se obligare non possit ad debitum non reddendum, vt de se constat, neque etiam ad non petendum, cum cedat in non leue coniugis grauen, quæ semper petere obligaretur, suspensionemque præberet coniugi vel odij, vel defectus, ob quas rationes superius diximus, probabile esse astrictum impedimento affinitatis petere aliquando posse. At licet verius est, & ferè certum validum esse prædictum votum, vt docent alij relatis Henricus lib. 11. cap. 15. num. 8. Nauarr. cap. 12. num. 60. Lessius, lib. 2. c. 40. num. 99. Sanch. lib. 9. disp. 35. num. 25. Coninch. disp. 34. dub. 6. num. 49. Basil. Ponce, lib. 10. cap. 5. num. 16. Layman, lib. 5. tract. 10. 3. part. cap. 1. num. 12. Et colligitur aperte ex cap. quidam. Cap. placet de conuers. coniugator. Etenim coniux vult se voto castitatis astringi, quæ absque præiudicio alterius coniugis obseruari potest. At coniux matrimonij lege ad petendum debitum non astringitur, & commisso adulterio ab alio coniuge neque ad reddendum. Ergo ad hæc omnia voto castitatis obligari potest.

Neque obstat ratio in contrarium adducta, ob quam Victoria in sum. num. 293. Syluest. verbo *Matrimonium* 7. quæst. 5. dicto 4. Angel. lib. 1. num. 4. Rosell. verbo *Impedimentum imped. dim. 4. num. 7.* Et alij plures relati à Sanch. lib. 9. disp. 7. num. 4. quibus adheret Layman. lib. 5. tract. 10. 3. part. cap. 1. numero 11. censent sic voto castitatis astrictum posse petere debitum, quoties alteri coniugi eius votum onerosum sit, vel periculum incontinentiæ habeat, eo quod ab ipso debitum non petatur. Nam vt rectè inquit Coninch. disput. 34. dub. 6. num. 47. non tenetur coniux vitare quicquid in alio coniuge molestum sit; aliàs non tenebitur breues peregrinationes promissas facere, neque aliqua negotia expedire, si id credit aliquantulum molestum esse coniugi, ea enim molesta sibi impurari debet, à qua facile se liberare potest, debitum saltem tacite petendo. Et eadem ratione periculo incontinentiæ occurrere potest. Quod si nolit coniugem ex malitia peccare, & vouentem obligatum non esse aduersus suum votum procedere, vt prædictæ incontinentiæ consulat. Nam si vouens simul cum coniuge habitans ob vitandum periculum propriæ incontinentiæ quod necessarium futurum est, non potest debitum petere, à fortiori nec poterit ob vitandum periculum incontinentiæ coniugis, cum magis periculo proprio, quam alieno prospicere debeat. Aliàs si vterque ex mutuo consensu castitatem vouerint, possit vnusquisque ob alterius incontinentiæ periculum debitum petere, quod nemo concedet. Neque est simile de impedimento affinitatis contracto: hoc enim non potest coniux alteri manifestare, quia esset manifestare propriam turpitudinem, & alienam; ideoque si nunquam petat debitum, occasionem præbet concipiendi vel se coniugem impeditum esse, vel odium, aut despectum haberi. At votum absque vilo incommodo manifestare coniugi potest. Quo manifestato cessat occasio iniquæ suspitionis, ad quam manifestationem reputo esse vouentem obligatum. Quinimo credo ob periculum incontinentiæ obligari dispensationem illius voti petere, vt rectè Coninch. num. 52.

At, voto perferuante non probo sententiam Sanchez lib. 9. disputat. 35. numero 28. afferentis prædictum votum castitatis non impedire, quin vouens coniugi ad altere reconcilietur, illique debitum reddat, eo quod nunquam fuerit factum de debito non reddendo, sed non petendo. Quippe censendum est factum iuxta præsentem statum, in quo nequaquam obligari poterat ad non reddendum. Hæc inquam sententia mihi nullo modo probatur, aliàs sic vouens absolute castitatem posset mortuâ coniuge aliud matrimonium inire, quod Sanch. non concedit. Signum ergo est sub voto comprehendisse eam castitatem, quam sine præiudicio coniugis præstare posset, atque adeo obligari eum ad non petendum debitum, tum ad non reddendum, quando licitè abstinere à redditione potest, tum ad non contrahendum matrimonium coniuge mortuâ, vt rectè tradit Coninch. dicta disputat. 34. dub. 6. num. 50. Basil. Ponce, lib. 10. cap. 5. numero 19.

§. VIII.

Qualiter votum non contrahendi matrimonium, sacros Ordines suscipiendi, Religionemve ingrediendi impediatur debiti petitionem & redditionem?

1. *Vouens matrimonium non contrahere peccat non solum contrahens, sed consummans.*
2. *Vouens sacros Ordines peccat graviter matrimonium contrahendo.*

Astrictus

- 3 *Astrictus religionis voto peccat matrimonium contrahens, etsi animum habeat ante consummationem Religionem ingrediendi.*
- 4 *Quid si ex mutuo consensu coniuges Religionem voueant ante consummatum matrimonium.*
- 5 *Si post consummatum matrimonium Religionem ex mutuo consensu voueat, nemo tenetur ingredi, alio non ingrediendi.*

1 **V**ouens matrimonium non contrahere peccat grauius matrimonium contrahendo, an verò peccet illud consummans? Alij affirmant, alij negant, vt videre est apud Sanch. lib. 9. disp. 34. à n. 6. Verius existimo peccatum, si non constet expresse voluisse ad solum contractum se obligare, eo quòd vouens à matrimonio abstinere præcipue vouere censetur abstinere à copula, quæ matrimonio annexa est, cum ex affectu castitatis illud votum emisit. Neque his obstat, quod iurans contrahere matrimonium satisfaciat iuramento matrimonium contrahendo, tamen illud non consummat; quia matrimonij contractus imbitum in se habet conditionem, nisi meliorem statum elegero, at abstinentia à matrimonio potius imbit conditionem abstinenti à copula quam econtrari; eoque videtur vtrumque sub voto comprehensibile. Atque ita docet Ioann. Azor. 1. 1. lib. 11. cap. 2. 1. quæst. 7. Basili. Ponce, lib. 10. cap. 5. num. 16. consummato autem matrimonio licite poterit petere, & reddere, quia non est verisimile sub prædicto voto ea comprehendisse, aliàs effectus votum absolutæ castitatis. Quod conuincitur ex his quæ tradit Sanch. d. disp. 34. num. 7.

2 Deinde vouens sacros Ordines suscipere sine dubio grauius peccat matrimonium contrahendo, maxime si animo consummandi contraxeris; cum te reddas voti executioni impotentem. Si autem animo ingrediendi religionem contrahas, peccas tum ob periculum desistendi ab ea intentione, & consummandi matrimonium: tum ob deceptionem coniugij factam, quæ nullatenus contraheret, si cum animo agnosceret. Contracto matrimonio non tenetis Religionem ingrediendi sit medium vnicum voti exequendi, quia non censetur obligatus ad adsumendam medium ipsa re promissa difficultus, vt expresse decisum est à Ioann. XXI. in extrinsec. Antiqua de Voto. Quare & petere, & reddere debitum potes; quia id voto non repugnat, sicuti tradit Coninch. disp. 34. dub. 7. n. 54. Basili. Ponce, lib. 10. c. 5. n. 15. Mortua verò vxore, vel adulterante, vel Religionem ingrediente tenetis votum implere, quia licite præstare potes, vt bene aduertit Coninch. supra.

3 Si verò astrictus es Religionis voto peccas matrimonium contrahendo, tamen si animum habeas ante consummationem Religionem ingredi, tum ob periculum non exequendi votum, tum ob coniugis deceptionem, obligatusque es ante consummatum matrimonium votum implere, nisi forte consummatio matrimonij necessaria sit, vt obligationi ex iustitia debite satisfacias, eo quòd sub spe coniugij coniugem stupraueris. Consummato matrimonio licite petere, & reddere potes, quia votum religionis cum non sit votum castitatis non te obligat abstinere à prædictis. At si coniugis moriatur, vel adulterium committat, aliàmque causam diuortij tribuat, obligatus es votum exequi, quia impeditus non es, vt tradit ex communi sententia Sanch. lib. 9. disp. 33. quæst. 2. & disputat. 35. num. 10. Azor. 1. 1. lib. 11. cap. 2. 1. quæst. 8. Basili. Ponce, lib. 10. cap. 5. num. 4. Coninch. disputat. 34. dub. 7. num. 51.

4 Sed quid si ex mutuo consensu coniuges Religionem ante consummatum matrimonium voueant, peccantne matrimonium consummando; Huic quæstioni optimè respondet Coninch. d. ita disputat. 34. dub. 7. à num. 57. adhibita distinctione, si nem vnusquisque voueat Religionem dependenter ab alterius in Religionem ingressu, non peccant matrimonium non consummando, quia nemo obligatus fuit Religionem ingredi nisi altero ingrediente. Quod si vterque nolit ingredi, vterque liber est ab obligatione, siquidem deficit conditio ad voti obligationem necessaria. At si vnusquisque voueat Religionem, non quidem dependenter ab alterius in Religionem ingressu, sed dependenter ab eius voto, eo quòd promiserit, Religionem ingredi, si alius similem præstiterit promissionem; promissione ab vtroque facta quilibet tenetur Religionem ingredi, esto alius non ingrediatur; quia appropria fuit conditio ad obligationem voti requisita. Quo casu manifestum est, vtrumque mortaliter peccare matrimonium consummando, cum exponatur euidenti periculo votum non exequendi vel quia alter nolens Religionem intrare partem cogit ad secum cohabitandum, vel quia ex copula habita redduntur impotentes ad ingressum, si forte filius concipiatur.

5 Verum si post consummatum matrimonium Religionem ex mutuo consensu voueant, nemo tenetur Religionem ingredi alio non ingrediente, nisi forte vxor senex sit, & de inconcinnitate periculo minime suspecta. Quo casu solum de Ferà, Castro, Sum. Mor. Pars V.

peccat ille per quem stat, quominus votum impleretur alius nempe impotentia excusatur. At si nolo ingredi moriatur, vel occasionem diuortij dederit, alter obligatur ingredi, si Religioni aptus sit. Quandiu verò non ingrediuntur copulæ vacare possunt, nisi periculum sit concipiendi, ob quam causam impediuntur à Religionis ingressu: hæc omnia notauit Coninch. disp. 34. dub. 7. num. 63. Et consensit Basili. lib. 10. cap. 4. num. 20.

§. IX.

An certitudo, opinio vel dubium de matrimonij contracti nullitate, impediatur eius usum?

- 1 *Ob nullam causam petere, vel reddere debitum potes certus de matrimonij nullitate.*
- 2 *Si solum opinionem habeas nullitatis reddere teneris petenti.*
- 3 *Affirmant Sanch. te petere posse.*
- 4 *Verius est distinctione esse vtendum.*
- 5 *Quoties impeditus es à petitione debiti, alter non tenetur tibi reddere.*
- 6 *Si dubius es de matrimonij valore, & cum eo dubio contraxisti, non potes petere. Secus si bona fide fuit matrimonium contractum.*

Omnes Doctores aduersus Magist. in 4. d. 38. in fine. & Hugo de sancto Victore de Sacram. part. 11. cap. 6. firmant ob nullam causam posse petere, vel reddere debitum qui certus est matrimonium contractum esse nullum; esto nullitas proveniat ex impedimento iure humano introducto, eo quòd accederet ad non suam, & consequenter fornicationem committeret, quæ intrinsecè mala est, & nullo sine honestari potest, sicuti expresse definitur cap. inquisitioni 44. de sententia excommunicat. Et capit. litteris de restitut. spoliat.

Neque his obest, quòd Episcopus sub excommunicatione præcipiat matrimonij usum, quia illud præceptum procedit ex falsa præsumptione, quæ credit nullum subesse impedimentum, ac proinde in conscientia nullam inducit obligationem. Neque item præsumi debet Episcopus ea coactione vtens velle in impedimento dispensare: tum quia sæpe impedimentum est quod humana autoritate tolli non potest. Tum quia detecto postea impedimento coniuges separantur, quouique dispensatio obtineatur, & denud contrahant. Signum ergo euidentis est antea dispensatum non esse.

Quapropter coniugij sic astricto nullum superest remedium, nisi arripere fugam, vel remouere impedimentum, si in sua est potestate, vel illius dispensationem querere, si dispensabile est. An autem remouere impedimentum teneatur, si eius culpa contractum sit postea dicemus, cum de reualidatione matrimonij sermo habebitur.

Quod si certus non sis de nullitate matrimonij, sed solum opinionem habeas, reddere teneris petenti, neque villo modo de matrimonij valore dubitanti, vt cum D. Thom. in 4. d. 1. 1. quæst. vnica art. 5. q. 1. ad 3. docent Nauarr. capit. 22. numero 81. Henric. lib. 12. de matr. cap. 6. num. 7. Rodrig. sum. cap. 243. num. 4. Petr. de Ledesma. de matr. quæst. 45. art. 1. dub. 2. in solut. ad 3. Sanch. lib. 2. disp. 44. num. 3. Gutier. de matr. cap. 49. à num. 23. definiturque expresse in cap. inquisitioni de sentent. excommunicat. ibi, Si habeat conscientiam ex credulitate probabiliter, & discreta quamuis non euidenti, & manifesta reddere debet. Item non licet tibi ob opinionem, quæ falsò subesse potest alterum suo iure, & possessione priuare: maxime cum ex parte illius sit certitudo moralis matrimonium validum esse, cui certitudini præferri tua opinio non debet. Quod si dicas te periculo fornicandi exponere accedens ad eam quam probabiliter credis non esse tuam? Facile responderetur negando te periculo morali fornicationis exponi, cum non accedas ad eam quam moraliter credis esse alienam, sed quam solum probabiliter credis esse tuam.

Difficilius est, an possis petere debitum, si cum ea opinione nullitatis matrimonium contraxisti? Affirmat alijs relatis Sanch. lib. 2. disp. 41. num. 9. Gutier. cap. 49. num. 27. eo quòd tibi licitum sit opinionem probabilem sequi relicta probabiliori, ac opinans illud matrimonium esse nullum, simul opinaris validum esse, potes ergo cui malueris adherere. Neque obest quòd in dubiis turior pars sit eligenda. cap. si quis autem de pœnit. dist. 7. cap. inuenis de sponsalib. c. ad audientiam, & cap. penult. de homicid. id enim intelligendum est de dubio, an sit aliquid licitum, vel illicitum, quodque vocatur dubium practicum, non verò de dubio speculatio, quo dubitatur, an hæc res sit tua, vel aliena, an ad sit præceptum, vel non ad sit, quo dubio stante certissimum esse potest nullo præcepto astringi, prædictaque te vt posse, vt rectè tradunt